V. XIZMATLAR

Iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri bo‘lgan xizmatlar sohasining ahamiyati juda ulkan va dolzarb hisoblanadi. Ishlab chiqarish jarayonlarining tobora murakkablashib borayotganligi, bozorni kunlik va individual talablarga mos iste’mol mollari bilan to‘ldirish, innovatsion rivojlanishning jadal o‘sishi jamiyat hayotining yangilanishiga olib keladi. Bu axborot, moliya, transport, sug‘urta va boshqa turdagi xizmatlarsiz amalga oshmaydi.

Xizmatlar sohasida 2022- yil 1- yanvar holatiga 25 mingdan ortiq korxonalar va tashkilotlar faoliyat ko‘rsatmoqda, ushbu ko‘rsatkich o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 110,0 % ni tashkil etdi. Yangi korxona va tashkilotlarni tashkil etish, shuningdek, faoliyat yuritayotgan korxona va tashkilotlar tomonidan innovatsion texnologiyalardan foydalanish va ko‘rsatilayotgan xizmatlar ro‘yxatini kengaytirish kelgusida ish o‘rinlarini ko‘paytirish va aholi farovonligini oshirishga yordam beradi.

Xizmatlar sohasiga taaluqli faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni, *birlikda*
(fermer va dehqon xo‘jaliklaridan tashqari) 2022- yil 1- yanvar holatiga

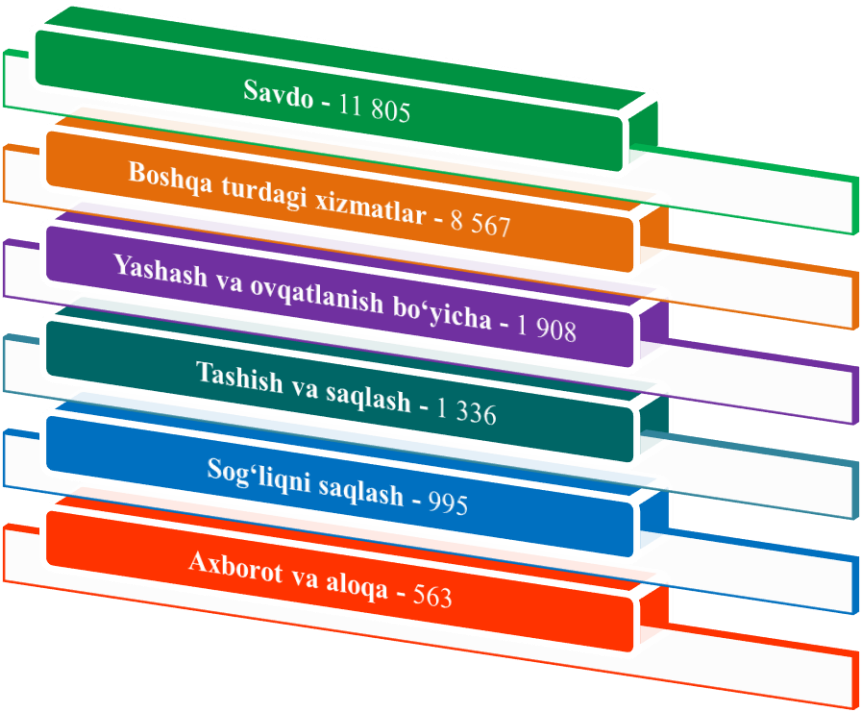

Ma’lumot uchun: 2022- yil 1-yanvar holatiga xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2,3 mingtaga ortdi. Ushbu sohada faoliyat yuritayotgan va kichik biznes subyektlariga tegishli korxonalar va tashkilotlar soni 1,8 mingtaga ortishi kuzatildi.

O‘tgan yilning shu davriga nisbatan o‘sish sur’ati savdo faoliyati bilan shug‘ullanadigan korxona va tashkilotlarda 115,4 % ni tashkil etdi. Ularning soni 1,6 mingtaga ortdi. Shu bilan birga, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning o‘sish sur’ati 107,4 % ni tashkil etib, ularning soni 131 taga ko‘paydi.

2022- yil 1- yanvar holatiga korxona va tashkilotlarning umumiy sonida xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotganlarning ulushi, % *da*
(fermer va dehqon xo‘jaliklaridan tashqari)

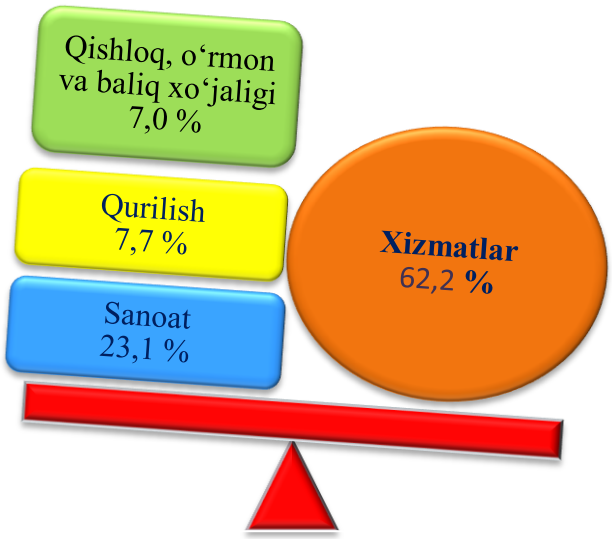

2022- yil 1- yanvar holatiga xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar tarkibida eng yuqori ulushni savdo faoliyati bilan shug‘ullanuvchi korxona va tashkilotlar (29,2 %) tashkil etadi.

Yashash va ovqatlanish sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning ulushi 4,7 % ni tashkil etdi.

Xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy sonidan tashish va saqlash faoliyati bilan shug‘ullanayotgan korxona va tashkilotlarning ulushi 3,3 % ni tashkil etdi.

Sog‘liqni saqlash sohasida faoliyat yuritayotgan va ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 2,4 % ni tashkil etdi.

Axborot faoliyati bilan shug‘ullanuvchi va aloqa xizmatlarini ko‘rsatuvchi korxonalar va tashkilotlar ulushi 1,4 % ga teng bo‘ldi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqarilgan (ko‘rsatilgan) bozor xizmatlarning hajmi va o‘sish sur’ati
(2021- yil yanvar-dekabr oylari uchun)

	mlrd. so‘m	*o‘sish sur’ati, % da*	*umumiy hajmga nisbatan % da*
Jami – xizmatlar	**14 970,5**	**121,3**	**100,0**
jumladan asosiy turlari bo‘yicha:			
aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	649,8	111,2	4,3
moliyaviy xizmatlar	3 364,9	150,3	22,5
transport xizmatlari	3 093,8	113,5	20,7
shu jumladan: avtotransport xizmati	3 023,8	112,3	20,2
yashash va ovqatlanish xizmatlari	239,7	108,5	1,6
savdo xizmatlari	4 501,1	112,6	30,1
ko‘chmas mulk bilan bog‘liq xizmatlar	424,3	118,8	2,8
ta’lim sohasidagi xizmatlar	622,6	118,0	4,2
sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	259,9	111,5	1,7
ijara xizmatlari	332,3	118,8	2,2
kompyuterlar va maishiy tovarlarni ta’mirlash bo‘yicha xizmatlar	337,9	123,2	2,3
shaxsiy xizmatlar	678,4	118,5	4,5
me’morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	103,4	98,6	0,7
boshqa xizmatlar	368,4	132,7	2,5

Xizmatlar tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlari (30,1 %), moliyaviy xizmatlar (22,5 %), transport xizmatlari (20,7 %) tashkil etadi. Xizmatlar umumiy hajmida past ulushlarni ta’lim sohasidagi xizmatlar (4,2 %), yashash va ovqatlanish kabi xizmatlar (1,6 %), me’morchilik, muhandislik izlanishlari, shuningdek, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (0,7 %) egalladi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha xizmatlar tarkibi

(2021- yil yanvar-dekabr, jamiga nisbatan % da)

Bozor xizmatlarining umumiy hajmidagi savdo xizmatlari 30,1 % - eng yuqori ulushni tashkil etadi. Savdo oddiy taqsimlash mexanizmidan iste’molchiga yo‘naltirilgan bozor talablarini shakllantirish jarayonlarida faol ishtirokchiga aylandi. Hozirgi vaqtda, savdo xizmatlari iqtisodiyotda ko‘rsatilgan jami xizmatlar hajmining sezilarli qismi hisoblanadi.

Savdo xizmatlari tarkibida chakana savdo (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) xizmatlari yuqori ulush 83,7 % ni tashkil etadi.

2016-2021- yillarda xizmatlar sohasini rivojlantirish dasturini amalga oshirish natijasida moliyaviy xizmatlar - 150,3 %, ta’lim sohasidagi xizmatlar - 118,0 %, aloqa va axborotlashtirish - 111,2 % va transport xizmatlari - 113,5 % ko‘rsatkich bilan yuqori o‘sish sur’atlariga erishildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqarilgan bozor xizmatlarining o‘sish sur’atlari, %
(2021- yil yanvar-dekabr oylari uchun)

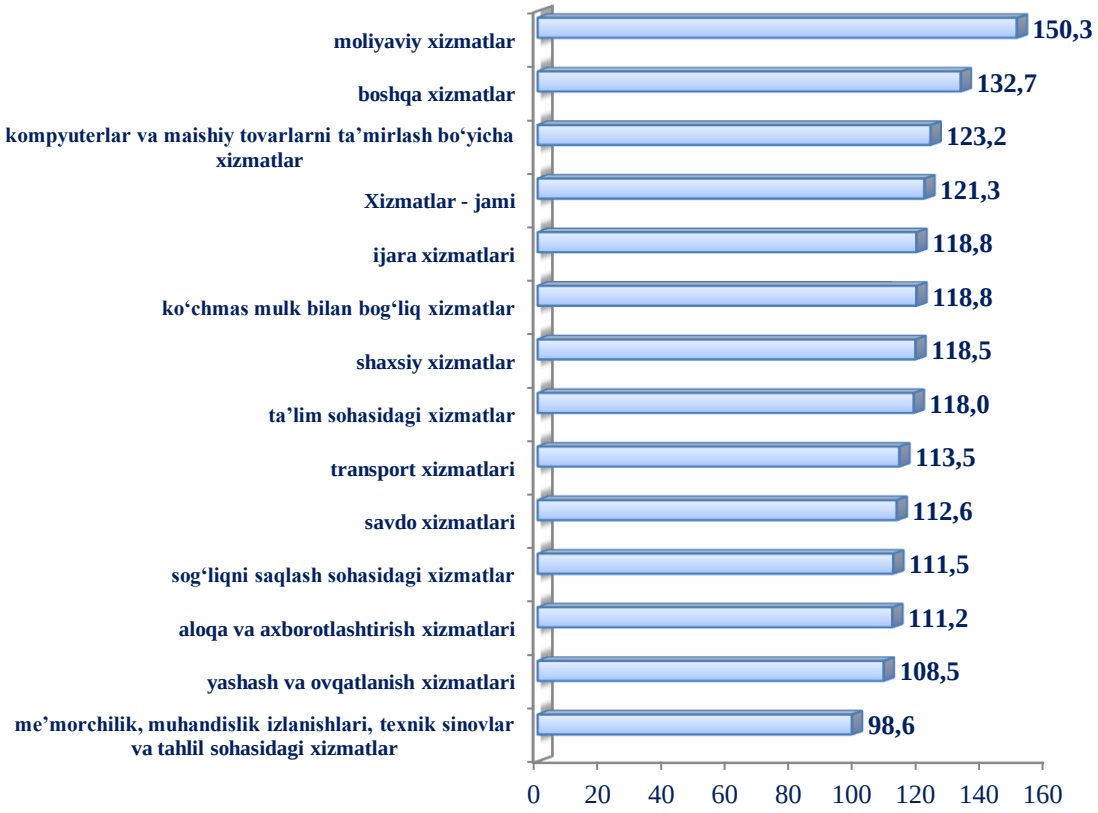

Respublikamizda kredit siyosati bo‘yicha olib borilayotgan islohotlarning davom ettirilishi moliyaviy xizmatlarning o‘sishiga imkoniyat yaratdi. 2021- yilning yanvar-dekabr oylarida moliyaviy xizmatlarning o‘sish sur’ati 150,3 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, eng yuqori o‘sish sur’atlari boshqa xizmatlari (132,7 %), Kompyuter va maishiy tovarlarni ta’mirlash bo‘yicha xizmatlari (123,2 %) va ijara xizmatlarida (118,8 %) qayd etildi.

Xizmatlar tarkibida savdo xizmatlari - 30,1 % ulush bilan yetakchi o‘rinni egallaydi. Savdo xizmatlari hajmining oshish omillari yangi bino va inshootlarni qurish va rekonstruksiya qilish, sanoat zonalarini tashkil etish va kengaytirish, savdo tarmoqlarini kengaytirish, turizm faoliyatini rivojlantirish hisoblanadi.

Xizmatlar tarkibida transport xizmatlarining jami hajmga nisbatan ulushi 20,7 % ko‘rsatkichga ega.

Xizmatlar umumiy hajmida past ulushlar yashash va ovqatlanish sohasidagi xizmatlar (1,6 %), shuningdek, me’morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (0,7 %) ga to‘g‘ri kelgan.

Shahar va tumanlar kesimida xizmatlar ishlab chiqarish
(2021- yil yanvar-dekabr oylari uchun)

	Jami			*Aholi jon boshiga*	
	mlrd. so'm	*2020- yil yanvar-dekabrga nisbatan %*	*jami xizmatlar hajmida hududlarning ulushi*	*ming so'm*	*2020- yil yanvar-dekabrga nisbatan %*
Andijon viloyati	**14 970,5**	**121,3**	**100,0**	**4 648,1**	**118,9**
shaharlar:					
Andijon	5 021,6	122,5	33,5	11 055,9	120,3
Xonobod	491,6	117,1	3,3	11 275,8	115,0
tumanlar:					
Oltinko'l	637,8	120,8	4,3	3 492,9	118,2
Andijon	861,1	121,7	5,8	3 183,2	119,0
Baliqchi	800,7	122,0	5,3	3 903,9	119,7
Bo'ston	390,7	115,8	2,6	5 286,8	113,4
Buloqboshi	560,1	121,4	3,7	3 841,3	119,2
Jalaquduq	643,4	121,5	4,3	3 391,8	119,4
Izboskan	725,0	120,5	4,8	2 978,6	118,2
Ulug'nor	371,0	116,0	2,5	6 062,6	113,5
Qo'rg'ontepa	834,8	122,1	5,6	3 791,0	120,1
Asaka	927,2	122,3	6,2	2 757,1	119,7
Marhamat	581,1	120,6	3,9	3 284,7	118,4
Shahrixon	854,6	122,2	5,7	2 785,6	119,8
Paxtaobod	702,9	120,3	4,7	3 555,6	117,8
Xo'jaobod	567,0	119,1	3,8	5 022,0	116,7

1) Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmlarni qo'shgan holda

Shahar va tumanlar kesimida xizmatlarning eng yuqori o'sish sur'ati Andijon shahri (122,5 %)ga to'g'ri keldi.

Viloyat bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlarning 121,3 % dan ortig'i Andijon shahri (122,5 %), Asaka tumani (122,3 %), Shahrixon tumani (122,2 %) va Qo'rg'ontepa (122,1 %) tumanlari hissasiga to'g'ri keladi.

Nisbatan past o'sish sur'atlari Xo'jaobod tumani (119,1 %), Xonobod shahri (117,1 %), Ulug'nor tumani (116,0 %), Bo'ston tuman (115,8 %)larida kuzatildi.

2021- yil yanvar-dekabr oylarida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 4 648,1 ming so'mni tashkil qildi. O'sish sur'ati o'tgan yilga nisbatan 118,9 % ni tashkil etdi.

Ushbu ko‘rsatkich hududlar o‘rtasida Xonobod shahrida 11 275,8 ming so‘mdan Asaka tumanida 2757,1 ming so‘mgacha oraliqni tashkil etadi.

Hududlar bo‘yicha aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining hajmi va o‘sish sur’ati
(2021- yil yanvar-dekabr oylari uchun)

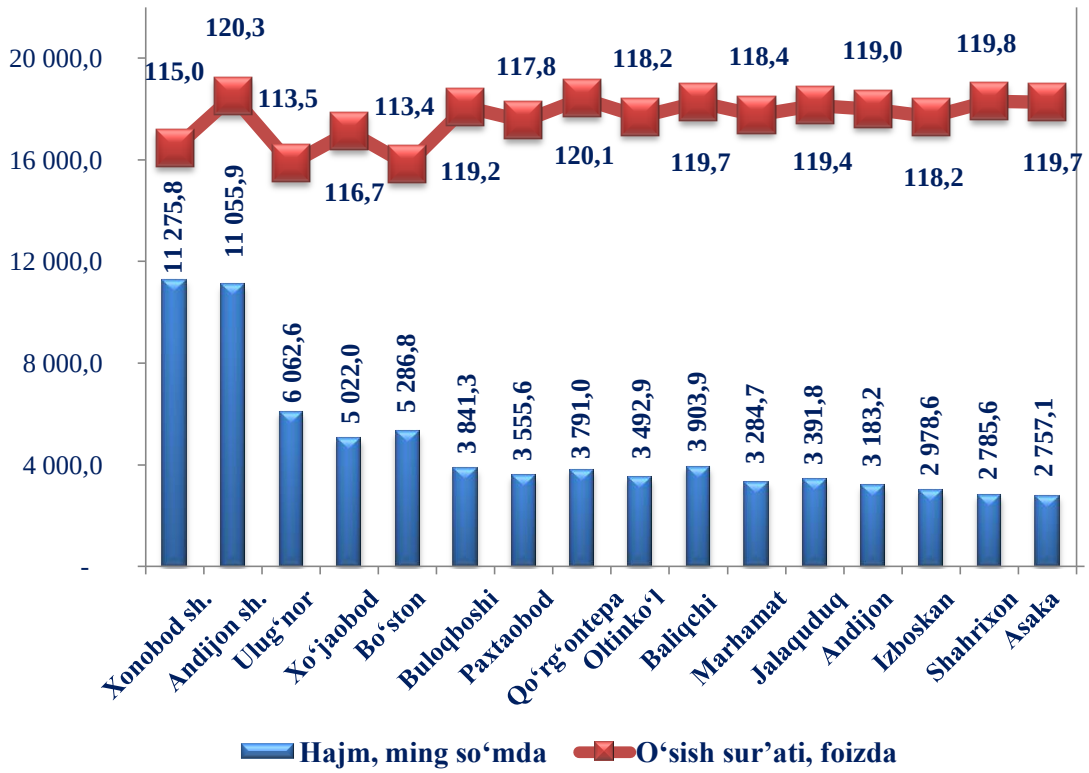

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan xizmatlar bo‘yicha eng yuqori ko‘rsatkich Andijon shahrida 11 055,9 ming so‘mga teng bo‘lib, o‘sish sur’ati o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 120,3 % ni tashkil etdi.

Bundan tashqari, aholi jon boshiga ko‘rsatilgan xizmatlar hajmining sezilarli o‘sishi Asaka (119,7 %), Qo‘rg‘ontepa (120,1 %) Shahrixon (119,8 %) va Baliqchi (119,7 %) tumanlarida kuzatildi.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan xizmatlarning eng past ko‘rsatkichi, Asaka (2757,1 ming so‘m), Shahrixon (2785,6 ming so‘m) tumanlarida kuzatildi.

Xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish, uning tarkibini, yetarlicha rivojlangan jamiyat va rivojlangan ehtiyojlar bilan takomillashtirish mumkin va bu umuman hayot sifati kabi hodisa bilan bog‘liq, chunki turli ehtiyojlarni qondirish jarayoni hayot sifatining muayyan standartini yaratadi.